

Adviesnota

Behandeld door: B. van den Dolder M. Elzinga	Datum: 4 september 2024	Vertrouwelijkheid: Openbaar	Verantw. Portefeuillehouder Wethouder Van Ulzen
		Besluit conform d.d.	Afdeling Ruimte Initiatief
		Besluit d.d.	Registratienummer 1933540/1933544

* Indien openbaar vertrouwelijke feiten opnemen in afzonderlijke bijlage.

Onderwerp

Ontwerp omgevingsvisie gemeente Meppel en omgevingseffectrapportage

Advies

1. De ontwerp omgevingsvisie gemeente Meppel (bijlage 1) samen met de omgevingseffectrapportage (bijlage 2) als zijnde een planMER met ingang van 26 september 2024 voor 6 weken ter inzage te leggen;
2. De Reactienota Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) (bijlage 3) vast te stellen en als bijlage bij de omgevingseffectrapportage te voegen;
3. Advies te vragen aan de Commissie voor de milieueffectrapportage over de in beslisregel 1 bedoelde planMER middels de in bijlage 4 genoemde brief;
4. De ontwerp omgevingsvisie gemeente Meppel en omgevingseffectrapportage aan de gemeenteraad ter kennisgeving aan te bieden met de in bijlage 5 genoemde oplegger.

Samenvatting

Het college legt de ontwerp omgevingsvisie samen met de omgevingseffectrapportage als zijnde een planMER voor zes weken ter inzage. De omgevingsvisie is het kader stellende document voor de toekomst van de fysieke leefomgeving in de gemeente Meppel, voor de periode tot 2040. Het bevat de koers voor ontwikkelingen, beleidsuitwerking en uitvoering van maatregelen in de fysieke leefomgeving. De gemeente Meppel is ambitieus en wil groeien. Denk aan het aantal nieuw te bouwen woningen en ruimte bieden aan bedrijvigheid. Daarnaast wil de gemeente bestaande kwaliteiten beschermen, zoals het erfgoed en de groenblauwe structuur. Ook gaat de gemeente Meppel aan de slag met de uitdagingen in de bestaande wijken, zoals klimaatadaptatie en een gezonde leefomgeving. Het college stelt de Reactienota NRD vast, vraagt advies aan de commissie voor de mer en biedt de ontwerp visie en effectrapportage ter kennisgeving aan de raad aan.

Aanleiding

Voor u ligt de ontwerp omgevingsvisie. We zijn trots op het resultaat: het zorgvuldige proces van totstandkoming van de omgevingsvisie, de veelomvattende en integrale inhoud en de richting die de visie geeft voor ontwikkelingen in de toekomst.

De omgevingsvisie is het kader stellende document voor de toekomst van de fysieke leefomgeving in de gemeente Meppel. We kijken daarbij naar de periode tot 2040. Het vormt de kapstok en het richtsnoer voor ontwikkelingen, beleidsuitwerking en uitvoering van maatregelen in de fysieke leefomgeving. Het is een vertrekpunt. Hoewel de omgevingsvisie vooral over de fysieke leefomgeving – de ruimte – gaat, gaat de visie ook over onze samenleving en onze economie.

De gemeente Meppel is in 2018 gestart met de voorbereidingen op de Omgevingswet. Vervolgens hebben we de eerste stappen gezet richting een omgevingsvisie. De raad heeft het Procesvoorstel en de Nota van uitgangspunten voor de omgevingsvisie vastgesteld en herzien. Daarna heeft de gemeenteraad "Samen bouwen aan kwaliteit – Visie op de fysieke leefomgeving" vastgesteld. Dit document vormde de basis voor het vervolgproces om te komen tot een omgevingsvisie en is te zien als een eerste inhoudelijke hoofdstuk voor de omgevingsvisie van de gemeente Meppel. Na een drietal participatierondes, het opstellen van de omgevingseffectrapportage en verschillende momenten met college en gemeenteraad is de ontwerp omgevingsvisie samengesteld.

Beoogd (maatschappelijk) effect/ doel

Richting geven aan de toekomst van de fysieke leefomgeving van de gemeente Meppel en daarmee een kader bieden voor ontwikkelingen, beleidsuitwerking en uitvoering van maatregelen in de fysieke leefomgeving.

Argumenten

1.1 De ontwerp omgevingsvisie geeft aan hoe de gemeente Meppel omgaat met de kwaliteiten, de opgaven en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving nu en in de toekomst.

De omgevingsvisie vertelt het verhaal van de leefomgeving van Meppel, Nijeveen, Rogat en omstreken, nu en in de toekomst. Het is nodig verder vooruit te kijken dan komend jaar of komende twee jaar. In tijden van verandering hebben we richting nodig en tegelijk ook flexibiliteit om in te kunnen spelen op ontwikkelingen. Opgaven zijn complex en moeten we integraal bekijken. Deze omgevingsvisie bevat de koers van de gemeente Meppel over de leefomgeving tot aan 2040. De gemeente Meppel heeft vier ambities en wil:

- a. duurzaam zijn in alle opzichten,
- b. schoon, natuurlijk en gezond,
- c. levendig en leefbaar en
- d. kwalitatief en inclusief groeien.

We passen drie strategieën toe: beschermen, transformeren en ontwikkelen. Aan de ene kant willen we onze kwaliteiten beschermen: ons erfgoed, ons landschap, onze groenblauwe structuur en onze natuur. Dat maakt ons tot wie we zijn. Aan de andere kant willen én moeten we werken aan de grote uitdagingen van nu en van de toekomst. De gemeente Meppel is ambitieus en wil groeien. Denk aan het aantal nieuw te bouwen woningen en ruimte bieden aan bedrijvigheid. We gaan ontwikkelen.

Maar de grootste uitdagingen liggen in het transformeren van onze bestaande gebieden. Daar kunnen we de grootste bijdrage leveren aan een kwalitatief Meppel. Denk aan de transitie om wijken van het aardgas af te halen of wijken klimaat adaptief te maken en daarmee bij te dragen aan gezonde en gelukkige Meppelers. De ruimte in onze gemeente is beperkt en dat vraagt om het maken van keuzes. In de omgevingsvisie geven we richting aan die keuzes.

Tot slot geven we in de omgevingsvisie aan hoe we daadwerkelijk gaan werken aan de ambities die we hebben voor onze fysieke leefomgeving. We geven aan welke rol we als gemeente nemen in de verschillende opgaven. Het is een uitnodiging om ons te helpen ambities te realiseren, want we hebben de samenleving nodig. Het is een vertrekpunt.

1.2 De ontwerp omgevingsvisie kent een goede beleidsmatige basis door inbedding van bestaand beleid en "Samen bouwen aan kwaliteit – Visie op de fysieke leefomgeving".

In het door de raad vastgestelde "Samen bouwen aan kwaliteit" schetsen we, naast het DNA van de gemeente Meppel, een toekomstbeeld aan de hand van vijf centrale kwesties. De vijf centrale kwesties zijn verstedelijking, verduurzaming, gezonde leefomgeving, bedrijvigheid en toekomstbestendig buitengebied. Deze kwesties vormden de basis voor verder uitwerking in opgaven, ambities en doelen. Bestaand beleid is meegenomen en integraal afgewogen in de omgevingsvisie. Denk aan Zo doen we groen!, de Bouwstenennotitie wonen en de Lokale adaptatie strategie.

1.3 De omgevingsvisie is tot stand gekomen door brede participatie en betrokkenheid vanuit de samenleving.

Participatie is een belangrijk thema in de Omgevingswet. Participatie bij de totstandkoming van beleid leidt tot draagvlak in de samenleving. We hebben een drietal participatierondes voor de omgevingsvisie georganiseerd met inwoners, ketenpartners, organisaties, jongeren, raadsfracties etc. en bijeenkomsten met de expertgroep omgevingsvisie. Deze participatierondes hebben inzichten opgeleverd in hoe onze Meppeler samenleving aankijkt tegen verschillende opgaven en onderwerpen. Hieruit kwam een duidelijke wens naar voren voor een evenwichtige groei, waarbij economische, sociale en duurzame aspecten hand in hand gaan. Dit past bij de ambities in de omgevingsvisie. Er is een sterke wens voor betrokkenheid en zeggenschap van de gemeenschap in de wijken en buurten. In de ontwerp omgevingsvisie hebben we voor elk gebied een eerste gebiedsuitwerking gemaakt. We geven aan hoe we met onze ambities omgaan (strategieën) en welke rol we daarin als gemeente nemen (reguleren, realiseren, stimuleren/faciliteren, samenwerken). Het realiseren van onze ambities kunnen we niet alleen. Daar hebben we de Meppeler samenleving voor nodig.

1.4 Bij het samenstellen van de ontwerp omgevingsvisie zijn de inzichten uit de omgevingseffectrapportage meegenomen.

In de omgevingsvisie maken we keuzes over de fysieke leefomgeving. Deze keuzes

kunnen uiteenlopende effecten hebben. In de omgevingseffectrapportage hebben we de milieueffecten en sociaalmaatschappelijke effecten in beeld gebracht van drie verschillende toekomstscenario's. Wat gebeurt er als we uitgaan van maximale groei? Wat gebeurt er als water en bodem leidend zijn? Wat gebeurt er als we grootschalig energie opwekken? De inzichten uit de effecten van de scenario's hebben we meegenomen bij het samenstellen van de omgevingsvisie. Zo zetten we in op kwalitatieve groei, waarbij de bestaande voorzieningen worden versterkt. We stellen voorwaarden aan ontwikkelingen, ter voorkoming van negatieve effecten en om positief bij te dragen aan ambities. We kiezen voor in- en uitbreidingslocaties die de (sociale) structuur versterken. De omgevingseffectrapportage hoort bij de omgevingsvisie.

1.5 De omgevingsvisie geeft een integraal antwoord op de grote opgaven van nu en in de toekomst in de gemeente Meppel.

Een omgevingsvisie biedt kansen om integraal naar opgaven in een gemeente te kijken. Een omgevingsvisie is een nieuw instrument onder de Omgevingswet. De Omgevingswet bevat een breed scala aan onderwerpen die betrekking hebben op de leefomgeving. De omgevingsvisie gaat niet alleen over traditionele thema's zoals wonen, bedrijvigheid, landschap, erfgoed, milieu en mobiliteit, maar betreft ook andere thema's in de fysieke leefomgeving zoals gezondheid, welbevinden, voorzieningen, water, klimaat, natuur en energie. De benadering van de leefomgeving is in de Omgevingswet verbreed. Mede vanwege grote opgaven die op ons afkomen is deze integrale benadering zo belangrijk. We sturen niet alleen op individuele thema's, maar creëren juist samenhang tussen thema's. In de omgevingsvisie is gewerkt met de doelstellingen van de Omgevingswet in het achterhoofd.

1.6 Gemeenten moeten op 1 januari 2027 een omgevingsvisie hebben vastgesteld.

Gemeenten moeten een omgevingsvisie hebben (artikel 3.1, lid 1 van de Omgevingswet). In artikel 4.9, eerste lid, van de Invoeringswet Omgevingswet is bepaald dat bij Koninklijk besluit een datum wordt gesteld waarop gemeenten aan die verplichting moeten voldoen. Die datum is vastgesteld op namelijk 1 januari 2027.

1.7 Bij een omgevingsvisie moet een planMER worden opgesteld conform artikel 16.43, 1e lid Omgevingswet.

Bij de voorbereiding van een omgevingsvisie moet in sommige gevallen een plan-milieueffectrapport (hierna planMER) worden opgesteld. Dat is het geval als de omgevingsvisie het kader vormt voor te nemen besluiten voor projecten die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben of waarbij dit moet worden beoordeeld. We hebben dit planMER opgenomen in een omgevingseffectrapportage (OER), waarin naast de milieueffecten ook de sociaalmaatschappelijke effecten zijn onderzocht. De omgevingseffectrapportage is daarmee tevens een planMER als bedoeld in artikel 16.34, 1e lid Omgevingswet. De door uw college vastgestelde Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) vormt de basis voor de OER.

1.8 Een omgevingsvisie en planMER moeten als ontwerp 6 weken ter inzage liggen.

Op de voorbereiding van een omgevingsvisie is artikel 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Dat betekent dat de ontwerp omgevingsvisie samen met de planMER voor 6 weken ter inzage wordt gelegd. Dit geeft inwoners en belanghebbenden de kans om te reageren op de ontwerp omgevingsvisie en de planMER. Deze reacties kunnen we gebruiken om beide aan te scherpen.

2.1 De Reactienota geeft antwoord op de zienswijzen en reacties op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD).

De NRD heeft zes weken ter inzage gelegen vanaf 23 februari 2023. De NRD bevat de onderzoeksopzet voor de omgevingseffectrapportage. Er zijn geen zienswijzen ingediend. Wel zijn er reacties van overlegpartners en de commissie voor de milieueffectrapportage binnen gekomen. De reacties zijn betrokken bij de totstandkoming van de omgevingseffectrapportage. In de Reactienota geven we aan op welke wijze dat is gebeurd. De reacties op de NRD en de reactienota staan los van de participatie voor de omgevingsvisie en het participatieverslag, zie argument 1.3.

3.1 De gemeente moet de Commissie voor de milieueffectrapportage (mer) om advies vragen over de omgevingseffectrapportage als zijnde een planMER.

In artikel 16.39 Omgevingswet is vastgelegd dat de gemeente de commissie voor de mer om advies vraagt over de planMER.

4.1 De fracties van de gemeenteraad worden in de gelegenheid gesteld een eerste politieke duiding op de omgevingsvisie te geven.

Bij het gebruikelijke besluitvormingsproces wordt een visie in definitieve vorm in de raadscommissie en daarna in de gemeenteraad besproken. De raad besluit dan direct. Het betreft hier echter een toekomstvisie van groot maatschappelijk belang. Bovendien is het een belangrijk kader stellende visie voor uitwerking en uitvoering van veel beleid. Door de ontwerp omgevingsvisie en OER ter kennisgeving aan de raad te sturen, hebben de fracties de mogelijkheid het ontwerp opiniërend in de raadscommissie te bespreken en kunnen zij eerder in het proces politieke duiding geven. Dit doet recht aan de betrokkenheid van de raad tot nu toe en draagt bij aan het draagvlak voor de visie in de raad. Het vaststellingsproces en de rol van een opiniërende bespreking in de raadscommissie zijn afzonderlijk verwoord in bijgevoegde oplegger voor de gemeenteraad.

Kanttelingen

1.1 De financiële uitvoerbaarheid van de ambities en doelen uit de omgevingsvisie is niet onderzocht.

Het is niet mogelijk een financiële doorrekening te maken van de veelomvattende ambities en doelen uit de omgevingsvisie. Daarvoor zijn ze te globaal en is de tijdshorizon te groot. De omgevingsvisie is vooral een kader stellend document op hoofdlijnen. Uitwerking is nodig in omgevingsprogramma's en het omgevingsplan. De uitvoering van de omgevingsvisie vindt zo veel mogelijk plaats binnen bestaande budgetten. Voor specifieke opgaven, zoals de ontwikkeling van het stationsgebied,

zal te zijner tijd een afzonderlijk financieringsvoorstel aan de raad worden voorgelegd. Een eventuele budgetvraag is ook aan de orde bij concretere vervolgdOCUMENTEN op de omgevingsvisie, zoals een omgevingsprogramma of voortvloeiend uit de beleidscyclus.

Integrale afstemming

- Linda Vloedbeld, beleidsadviseur natuur en landschap, Team duurzaam
- Bram Bevers, opgavemanager verstedelijking, Team ruimte initiatief
- Daan Doornbos, adviseur economie en regio, Team economie en regio
- Mariska Vieregge, programmamanager duurzaam, Team duurzaam
- Gerrit Jan Ekkelkamp, regisseur fysiek domein, Team ruimte initiatief
- Guido Siebel, juridisch beleidsadviseur, Team advies
- Karin IJspeerd, financieel adviseur, Team financiën en belastingen

In het proces om te komen tot een omgevingsvisie is met een brede ambtelijke groep beleidsadviseurs binnen fysiek en sociaal domein afgestemd. Een extern adviesbureau heeft de omgevingseffectrapportage opgesteld en procesmatig en inhoudelijk geadviseerd. Stakeholders hebben in het participatieproces inbreng kunnen leveren (zie participatieverslag, bijlage bij de omgevingsvisie).

Financiën

De omgevingsvisie is opgesteld binnen het budget Implementatie Omgevingswet (grootboeknummer 64901). De omgevingsvisie is een kader stellend document. Er vloeien geen directe kosten voort uit het vaststellen van de visie. Zoals bij de kanttekening reeds aangegeven, heeft geen financiële doorrekening van de omgevingsvisie plaatsgevonden. Voor uitvoering van de visie wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande budgetten. Indien nodig, zullen project specifieke kredietaanvragen aan de raad worden voorgelegd en/of worden voorgesteld in de meerjarenbegroting. Onder de Omgevingswet zijn meer mogelijkheden om bij ontwikkelingen een bijdrage te vragen voor bovenwijkse en bovenplanse voorzieningen.

Effecten overige programma's

De omgevingsvisie is een integraal beleidsdocument. Ambities en doelen vanuit het fysiek en sociaal domein zijn hierin meegenomen. Met de omgevingsvisie werken we ook aan deze doelen. Datzelfde geldt voor het programma duurzaam. Met name de fysieke uitwerking van duurzaamheidsdoelen hebben een plek in de omgevingsvisie en in de uitwerking van de visie. Het wijk- en dorpsgericht werken is een manier van werken die in de omgevingsvisie wordt omarmt. Bij de vaststelling van de visie komt de omgevingsvisie voor een deel in de plaats van bestaand sectoraal beleid.

Communicatie

Via een digitale nieuwsbrief worden inwoners en organisaties die inbreng hebben geleverd geïnformeerd over de terinzagelegging van de omgevingsvisie. Daarnaast organiseren we een inloopbijeenkomst voor geïnteresseerden. We brengen ook via andere communicatiemiddelen de ontwerp omgevingsvisie onder de aandacht van de

Meppeler samenleving (zie bijlage). Via de gebruikelijke kanalen verzorgen we de officiële publicatie die wettelijk verplicht is.

Uitvoering

Tijdens de ter inzage termijn kan iedereen een zienswijze indienen op de ontwerp omgevingsvisie en effectrapportage. Deze worden, samen met het advies van de Commissie voor de mer, in de voorbereiding op de vaststelling meegenomen. Bij de vaststelling van de omgevingsvisie geven we meer duidelijkheid over de status van bestaand beleid, werkprocessen in de nieuwe beleidscyclus onder de Omgevingswet, de uitvoering van de visie in omgevingsprogramma's en de rolverdeling tussen college en raad hierin. In de 1e helft van 2025 verwachten we de omgevingsvisie en omgevingseffectrapportage voor finale besluitvorming aan de raad voor te kunnen leggen. De vaststelling van de omgevingsvisie vormt het vertrekpunt voor het werken aan de leefomgeving in onze gemeente.

Bijlagen

1. Ontwerp omgevingsvisie gemeente Meppel, inclusief bijlagen
2. Ontwerp omgevingseffectrapportage
3. Reactienota beantwoording zienswijzen en reacties NRD
4. Brief aanbidding planMER aan commissie voor de mer
5. Oplegger aanbidding ontwerp omgevingsvisie aan de raad
6. Communicatie ontwerp omgevingsvisie